

= informatie over FIOD-zaken =

Als u verdacht wordt van belastingfraude of een ander strafbaar feit waarbij de belastingwetgeving in het geding is, krijgt u hoogstwaarschijnlijk vroeg of laat te maken met de Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (FIOD).

Belastinginspecteur versus fiscale recherche

Anders dan bij een geschil over een belastingaanslag, heeft u als verdachte van belastingfraude niet langer te maken met de belastinginspecteur, maar met speciaal opgeleide fiscaal rechercheurs. Dit zijn belastingambtenaren met zeer ver strekkende opsporingsbevoegdheden (BOA = buitengewoon opsporingsambtenaar). De FIOD beschikt als onderdeel van de Belastingdienst over een professionele, goed uitgeruste organisatie, goed opgeleide medewerkers en een sterke informatiepositie. De FIOD richt zich vrijwel uitsluitend op de aanpak van zwaardere gevallen. Voordat de FIOD wordt ingeschakeld, heeft een heel selectieproces plaatsgevonden. Daarvoor gelden specifieke beleidsregels en richtlijnen. Kleinere zaken kunnen onder bepaalde voorwaarden door de inspecteur worden afgedaan met fiscale boetes. Die boetes kunnen weliswaar hoog zijn, maar leiden in ieder geval niet tot een strafrechtelijke veroordeling.

Als verdachte bent u, zoals dat heet, voorwerp van onderzoek. Anders dan in een discussie met de belastinginspecteur, bent u dus geen gelijkwaardige gesprekspartner. Een opsporingsonderzoek naar belastingfraude wordt uitgevoerd door de FIOD, onder leiding van een officier van justitie van het Functioneel Parket, de fraudespecialisten van het Openbaar Ministerie. De officier van justitie bepaalt uiteindelijk of u vervolgd wordt.

Vervolging belastingfraude = geen doorsnee strafzaak

Een onderzoek naar belastingfraude is meestal omvangrijk, langdurig en complex van aard en niet te vergelijken met een politieonderzoek in een doorsnee strafzaak.

Het onderzoek beperkt zich vaak niet tot een verdenking van het plegen van belastingfraude. In veel gevallen wordt ook onderzoek gedaan naar delicten als valsheid in geschrifte, witwassen en deelneming aan een criminele organisatie. Vergeleken met vroeger is de bestraffing van fraude strenger geworden; er is een trend om steeds vaker gevangenisstraf op te leggen.

Bijzonder versus algemeen strafrecht

Het fiscale strafrecht is een vorm van bijzonder strafrecht, in tegenstelling tot het zogeheten algemeen strafrecht (strafbare feiten als diefstal, mishandeling, moord). De strafbare feiten (waaronder het doen van een onjuiste aangifte) staan namelijk niet in het Wetboek van Strafrecht, maar in de Algemene wet inzake rijksbelastingen (AWR). Voor de opsporing en vervolging gelden echter wel weer de algemene (spel)regels uit het Wetboek van Strafrecht en Wetboek van Strafvordering.

Het is mede hierom van groot belang dat u *tijdig* de hulp inroept van een gespecialiseerde fiscaal strafrechtadvocaat die niet alleen thuis is in zowel het (fiscale) strafrecht als in het belastingrecht, maar ook in de werkwijze en aanpak van de FIOD en het Functioneel Parket.

Accountant of adviseur als getuige

Ook voor de accountant of belastingadviseur geldt dat deze risico's loopt bij een FIOD-onderzoek. Gezien de vaak nauwe betrokkenheid bij de totstandkoming van de jaarstukken en aangiften is het niet ondenkbaar dat de adviseur als medeverdachte wordt beschouwd. Wordt een adviseur als getuige gehoord, dan bevindt deze zich in een lastige positie. Het afleggen van een getuigenverklaring kan leiden tot civiele schadeclaims in verband met schending van het beroepsgeheim.

Zwijgrecht versus verplichting om informatie te verstrekken

Hoewel u als verdachte een beroep kunt doen op uw zwijgrecht, ontslaat dat u niet van uw plicht om informatie te verstrekken aan de belastinginspecteur. Behalve verdachte in een fiscale strafzaak bent u namelijk nog steeds belastingplichtige, van wie ten behoeve van de belastingheffing inlichtingen kunnen worden gevorderd door de inspecteur. Ook al hoeft u als verdachte niet mee te werken aan uw eigen veroordeling, als belastingplichtige moet u juist wel meewerken aan het verstrekken van alle informatie die nodig is voor het opleggen van de juiste belastingaanslag. Sterker nog, het niet verstrekken van de gevraagde informatie is zelfs strafbaar! Het verstrekken van bepaalde informatie aan de belastinginspecteur kan echter als verdachte in de strafzaak juist in uw nadeel werken. Het is vaak lastig om te bepalen wanneer u wel en geen beroep kunt doen op uw zwijgrecht c.q. het verbod op zelfincriminatie. Ook is niet altijd helder in hoeverre informatie uit de strafzaak mag worden gebruikt voor de belastingheffing en omgekeerd. Dat mag in ieder geval niet zonder meer en niet zonder inachtneming van bepaalde (wettelijke) spelregels waaraan de overheid zich dient te houden. Bewijsvoering in een (fiscale) strafzaak is iets heel anders dan bewijsvoering in het kader van de belastingheffing. Soms moeten aparte procedures worden gevoerd om te verhinderen dat bepaalde informatie toch wordt gebruikt.

Doorzoeking en inbeslagneming

Een opsporingsonderzoek door de FIOD gaat vaak gepaard met doorzoekingen (inval) in bedrijfspanden, kantoren of privé woningen. Daarbij worden vaak complete administraties in beslag genomen, inclusief de gegevensdragers, zoals computers en telefoons waarmee toegang tot de financiële gegevens kan worden verkregen. Gedurende het opsporingsonderzoek kan het voorkomen dat u niet de beschikking heeft over uw administratie. Dit kan een enorme impact hebben op uw bedrijfsvoering.

Negatieve publiciteit

Wanneer een FIOD-onderzoek in de media komt, kan dit leiden tot negatieve publiciteit, c.q. imago-schade, waardoor leveranciers niet meer willen leveren of klanten weglopen. Ook dit is een aspect dat vaak onderschat wordt. In het ergste geval staat uw bedrijf op de rand van de afgrond of leidt de negatieve publiciteit zelfs tot een faillissement. Het is van groot belang om schadelijke berichtgeving zoveel mogelijk in goede banen te leiden. U moet weten wat u wel en niet tegen journalisten zegt. Te weinig informatie leidt tot speculatie, teveel informatie tot onnodige (en mogelijk schadelijke) blootstelling aan media-aandacht.

Zandvoort, juli 2023